

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний
аграрний університет»**

Біолого-технологічний факультет

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

ВИПУСК – 13

**ЗБІРНИК ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ,
СТАТТЕЙ, ДОПОВІДЕЙ І ТЕЗ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
КОНФЕРЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ, АСПІРАНТІВ,
МАГІСТРІВ, СТУДЕНТІВ**

Херсон - 2020

Видається за рішенням вченої ради
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Рекомендовано до друку вченою радою
біолого-технологічного факультету
(протокол №2 від «23» вересня 2020 р.)

Редакційна колегія:

Балабанова І.О. – к.с.-г.н., доцент, декан БТФ (головний редактор)

Пелих Н.Л. - к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри генетики та розведення тварин ім. В.П.Коваленка

Пелих В.Г. – д.с.г.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НААН України, завідувач кафедри технології переробки та зберігання с.г. продукції

Ведмеденко О.В. – к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри технології виробництва продукції тваринництва

Новікова Н.В. - к.с.-г.н., доцент, в. о. завідувача кафедри інженерії харчового виробництва

Папакіна Н.С. - к.с.-г.н., доцент кафедри генетики та розведення тварин ім. В.П.Коваленка

Адреса редколегії: м. Херсон, вул. Стрітенська, 23
ДВНЗ “Херсонський державний аграрний університет”
Біолого-технологічний факультет
Головний корпус, аудиторії 35, 30,90,111

Науково- інформаційний вісник біолого- технологічного факультету.
Вип. 13. – Херсон: ХДАУ, - 2020. - 520 с.

© *Біолого-технологічний факультет ХДАУ, 2020 р.*

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА УКРАЇНИ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

**ПРИСВЯЧЕНА 80-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДОКТОРА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК, ПРОФЕСОРА, ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ, АКАДЕМІКА АКАДЕМІЇ
НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ, ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА НАУКИ І ТЕХНІКИ
УКРАЇНИ, КАВАЛЕРА ОРДЕНІВ «ЗА ЗАСЛУГИ» ІІІ СТУПЕНЯ ТА
СВЯТОГО КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА**

КОВАЛЕНКА ВІТАЛІЯ ПЕТРОВИЧА

11 ВЕРЕСНЯ 2020 РОКУ

Херсон

Секція 2. Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва і рослинництва

<i>Бондаренко О.Ю., Корбич Н.М., Заруба К.В.</i> Показники продуктивності вівцематок м'ясо-вовнової породи з урахуванням настригу митої вовни	215
<i>Ведмеденко О.В.</i> Оцінка вирощування бройлерів за різних систем утримання	219
<i>Воронова Т. В., Новікова Н. В.</i> Використання нетрадиційної сировини для поліпшення споживчих властивостей печива	226
<i>Гончарук Д.В., Ряполова І.О.</i> Аналіз ризиків у консервному виробництві плодовоовочевої продукції	229
<i>Громик О.Г., Панкєєв С.П.</i> Альтернативні варіанти утримання худоби у спеціалізованому м'ясному скотарстві	234
<i>Дзюндзя О.В., Мєрна І.І.</i> Аналіз стану харчування студентів вищих навчальних закладів м. Херсон.	239
<i>Довмат Ю.В., Папакіна Н.С.</i> Особливості організації парувальної компанії овець	241
<i>Драга А. Ю., Новікова Н. В.</i> Проблеми виробництва хлібних виробів з підвищеною харчовою цінністю	244
<i>Жогло Є.Г., Ряполова І.О.</i> Теоретичне обґрунтування технологічного процесу консервування томатів за рахунок використання нетрадиційної сировини	247
<i>Жижка С.В.</i> Річна динаміка відтворювальної продуктивності свиноматок що утримувались в холостий та умовно-поросний період за різних систем створення мікроклімат	251
<i>Ісаченко О.А., Калашник О.В., Левченко М.В.</i> Дослідження технології вирощування свиней в умовах ПП «БФ» «Таврія» Чапланського району Херсонської області	255
<i>Камєнєва Р.С., Новікова Н. В.</i> Поліпшення споживних властивостей тортів на вафельній основі	259
<i>Каркач П.М., Машкін Ю.О., Фесенко В.Ф.</i> Інноваційна технологія виробництва сільськогосподарської продукції у присадибних і фермерських господарствах	262
<i>Кірсєєв О. Є., Смірнов О.О., Левченко М.В.</i> Оптимізація технології доїння та первинної обробки молока в умовах ДП ДГ «Інституту рису» НААН України Скадовського району Херсонської області	268
<i>Кірова Я.В., Шинкарук М.В.</i> Застосування нетрадиційної сировини у виробництві консервованих огірків	273
<i>Козка Ю. О., Карпенко О. В.</i> Дослідження особливостей виробництва м'ясних виробів з яловичини	276
<i>Куць А.В., Ряполова І.О.</i> Визначення небезпечних чинників під час технологічного процесу виготовлення соусів	280
<i>Легутенко А.С., Воєвода Н. В.</i> Аналіз ринку овочевої ікри вітчизняного та імпортного виробництва в Україні	284

**АЛЬТЕРНАТИВНІ ВАРІАНТИ УТРИМАННЯ ХУДОБИ У
СПЕЦІАЛІЗОВАНОМУ М'ЯСНОМУ СКОТАРСТВІ**

Громик О.Г. - здобувач вищої освіти, магістр з ТВППТ

Панкєєв С. П.- к. с.-г. наук, доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Вступ. Знання недоліків дозволяє нейтралізувати їх негативні наслідки і перетворити виробництво яловичини від м'ясної худоби у високоефективний бізнес. Головний недолік м'ясної худоби – обмежена продуктивність корови. У кращому випадку вона вирощує одне теля в рік. Від молочної корови, окрім такого ж теляти, щодня отримують ще і молоко. За невмілого господарювання продуктивність і економічна ефективність м'ясного скотарства в два, іноді в три рази нижча, ніж молочного. На отримання приросту у м'ясному скотарстві витрачають у 2-3 рази більше енергії кормів, ніж у стадах молочних порід. Пояснюється це тим, що корми, використані на утримання усього стада відносять на єдиний продукт – прирости живої маси.

Цей недолік можливо компенсувати умілим використанням пасовищ, де тварини отримують найбільш дешевий корм, оскільки тут виключають витрати по скошуванню і підбиранню трави, її підвезенню і роздаванню у годівниці, прибиранню залишків корму і продуктів життєдіяльності худоби. Під час випасання худоба поїдає тільки ті трави, які потрібні її організму [1, с.110-294; 2, с. 2-9].

Мета роботи. Найбільш простим і надійним способом утримання м'ясної худоби є безприв'язний з відпочинком у полегшених приміщеннях або під навісом на глибокій підстилці з годівлею на вигульно-кормових майданчиках, що прилягають до приміщень (навісів) і мають суцільне або часткове тверде покриття. Вирішальною умовою високої

ефективності цього способу утримання є наявність достатньої кількості соломи для підстилки, виконання всіх нормативів при будівництві і експлуатації приміщень (навісів) і майданчиків, дотримання технологічних нормативів за розміром груп тварин, площею підлоги на 1 голову, фронтом годівлі. [3, с.40-43].

Площа підлоги в приміщенні (навісі) для відпочинку тварин становить 5 м² на корову з телям, 3 м²- на одну голову молодняка старшого 8 місяців.

Матеріали і методи. Приміщення не повинні мати системи опалення і для зменшення тепловіддачі тварин під час їх відпочинку лежачи слід забезпечити умови; щоб у глибокій підстилці відбувались біотермічні процеси. Перший шар соломи висотою не менше 30 см закладають не пізніше вересня з наступним додаванням через день по 2 кг у розрахунку на 1 голову. З настанням холодів солому вносять згідно з рекомендованими нормами. На стійловий період (180 днів) необхідно мати соломи для підстилки з розрахунку на одну голову, кг: корів з телятами на підсосі - 900 кг, молодняка у віці 8-18 місяців - 540 кг.

Солому для підстилки краще зберігати в тюках на горищах приміщень і подавати її в приміщення через люки. Якщо такої можливості немає, солому зберігають на території ферми, а не в полі - [4, с.38-45].

Годують тварин на майданчиках, що прилягають до приміщень або навісів. Майданчики повинні мати суцільне тверде покриття з розрахунку 8 м² на корову з телям; 5 м² на 1 голову молодняка у віці 8-18 місяців.

Результати і обговорення. На піщаних ґрунтах майданчики можуть бути без твердого покриття, а їх площу на 1 голову збільшують до 20-25 м². Тверде покриття майданчика повинно мати поперечні ухили від приміщення (навісу) і годівниць до середини майданчика 2-4% і поздовжній ухил в один з кінців - 3%. В цьому кінці обладнують систему

для відведення з майданчика рідкої фракції гною та стоків від атмосферних опадів. Приміщення (навіс) і майданчики ділять на секції, розраховані на утримання 50 корів з телятами, 100 голів молодняка. З кожної секції худоба має вільний доступ з майданчика до місця відпочинку.

Майданчики обладнують годівницями і напувалками. Фронт годівлі для корів - 0,8 м, молодняка 8-15 міс - 0,6, 15-18 міс - 0,7 м. Важливою умовою створення комфортних умов для худоби при цьому способі утримання є підтримання чистоти на вигульно-кормових майданчиках, що забезпечується правильним плануванням твердого покриття майданчиків, обладнанням їх системою зливової каналізації, вчасним видаленням гною, особливо восени, взимку та навесні. Для захисту кормів і тварин від атмосферних опадів над годівницями обладнують навіси. Вигульно-кормові майданчики захищають від вітрів. Для цього біля них саджають дерева і кущі, а по периметру обладнують огорожу висотою 2 м. Кращою є не суцільна огорожа, а конструкції типу жалюзів, що краще розсіюють потік вітру. Очищають приміщення від гною один раз на рік - у червні-липні. Майданчики - раз на тиждень, влітку - при необхідності - [5, с.45-51].

Для створення телятам на підсисі комфортних умов у приміщенні (під навісом) відгороджують спеціально для них відділення, куди корови не мають доступу. В цих відділеннях встановлюють годівниці і забезпечують телят сухим місцем відпочинку.

Враховуючи, що в більшості господарств немає типових приміщень для безприв'язного утримання худоби на глибокій підстилці її можна утримувати в реконструйованих закритих приміщеннях без виходу на вигульні майданчики. В приміщенні обладнують два ряди годівниць з кормовим проїздом поміж ними. Підлога вздовж годівниць шириною 2 м

(місце годівлі) повинна мати ухил у бік місць відпочинку до 5%, щоб гній збивався тваринами і не накопичувався біля годівниць.

Місце відпочинку повинно бути нижчим місця годівлі на 25-30 см. При цьому способі утримання соломи для підстилки необхідно трохи менше - 3 кг на 1 корову з телям 12 кг на 1 голову молодняка старшого 8 міс. віку на добу.

При прив'язному утриманні м'ясної худоби збільшуються затрати праці, ускладнюється процес відтворення худоби, потрібні значні витрати енергоресурсів на створення оптимальних параметрів мікроклімату та видалення гною. Це призводить до збільшення сукупних затрат праці та енергії.

Незалежно від розміру ферм худобу за статевими та віковими групами розміщують в окремих приміщеннях або секціях, формуючи такі групи:

- корови з телятами до 7-8-місячного віку;
- сухостійні корови;
- нетелі за 6 міс. до отелення;
- ремонтні телиці віком 15-18 міс. і нетелі в перших 3 міс.

тільності;

- телиці віком від 8 до 15 міс;
- бугайці на племінний продаж віком від 7-8 до 12-15 міс;
- бугайці на м'ясо віком від 7-8 до 18 міс;
- корови і телиці на відгодівлі.

Висновки. Для отелення корів і нетелей в приміщенні (під навісом) влаштовують денники. При отеленні в денниках полегшуються догляд за коровою та телям, надання їм вчасної допомоги при отеленні та першому ссанні. Отелення в денниках закріплює материнські якості корів, оскільки при отеленні в стаді часто сильніші корови заважають матері облизати теля і навіть відганяють її, що нерідко призводить до

відмови корови приймати теля. Окрім цього старші телята можуть виссати матір, а новонароджене теля не одержить вчасно і в необхідній кількості першої порції молозива.

У деннику розміром 2,5 x 3 м встановлюють годівницю та напувалку для води. При цьому необхідно враховувати сезонність отелень і час перебування корови в деннику, оскільки переводять її туди за 1-2 дні до отелення. Після звільнення денника всю підстилку видаляють, підлогу й обладнання дезинфікують і настиляють новий шар соломи товщиною 10-15 см, додаючи її потім щодня по 1,5-2 кг. Влітку всю худобу (окрім бугайців на заключному етапі вирощування на м'ясо) утримують поза приміщеннями. При наявності достатньої кількості пасовищ худобу утримують на пасовищах. При недостатній їх кількості або низькій урожайності на пасовищах утримують насамперед, корів з телятами, нетелей і телиць парувального віку.

Бібліографічний список

1. Алтухов Ю.П. Динамика популяционных генофондов животных. В кн. Динамика популяционных генофондов при антропогенных воздействиях. М.: Наука. – 2004. – С. 110-294.
2. Амерханов А. Племенная база молочного и мясного скотоводства Российской Федерации и перспективы ее развития. Молочное и мясное скотоводство. 2010. - №8. – С. 2-9.
3. Вороненко В.І. Створення типу м'ясної худоби на основі міжвидової гібридизації / В.І. Вороненко, Л.О. Омельченко // Вісник аграрної науки. – 2008. - №1. – С. 40-43.
4. Вороненко В.І. Таврійський тип південної м'ясної породи – інноваційне селекційне досягнення в зоотехнічній науці / В.І. Вороненко, Л.О. Омельченко, Н.М. Фурса, Р.М. Макачук, В.О. Найдьонова, О.Л. Дубинський, А.М. Носкова // Науковий вісник «Асканія-Нова». Нова Каховка. – 2009. – Вип 2. – С. 38-45.

5. Зубець М.В. Південна м'ясна порода – визначне селекційне досягнення в теорії і практиці аграрної науки / М.В. Зубець, В.П. Буркат, Ю.Ф. Мельник, Ю.В. Вдовиченко, В.І. Вороненко, Л.О. Омельченко, В.О. Найдьонова // Вісник аграрної науки. – 2009. - №3. – С. 45-51.

УДК 613.2-057.875(477.72)

**АНАЛІЗ СТАНУ ХАРЧУВАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ М.ХЕРСОН**

Дзюндзя О.В. - к.т.н., доцент

Мєрна І.І. -асистент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Важливим фактором для здоров'я нації є повноцінне та збалансоване за нутрієнтним складом харчування. Зважаючи на це, важливою є організація харчування починаючи з раннього віку, а саме, дитячий садок, школа, тощо. Якщо харчування в дошкільних та шкільних навчальних закладах хоч якимось чином контролюється то харчування студентів є достатньо не вирішеним питанням.

Мета дослідження встановити стан харчування у вищих навчальних закладах м. Херсон та визначити потребу в комплексному харчуванні.

Було здійснено дослідження та аналіз харчування по трьом вищим навчальним закладам м. Херсон (Херсонський державний аграрний університет, Херсонський державний університет, Херсонський національний технічний університет). В опитуванні брали участь студенти різних курсів та факультетів, в однаковому відсотковому співвідношенні. Встановлено, що середній час перебування в університеті становить 6-7 годин. Отже, зважаючи на рекомендації з